

LEDER:
Cecillie Olsen

Ny tid - nye roller

I mars avholder NSF FGD sin årlige landskonferanse på Farris Bad i Larvik hvor tema vil være Ny tid – nye roller. Nye, omfattende helselover ble innført for litt over ett år siden. Samhandlingsreform og nytt lovverk som stiller større krav til geriatrisk kompetanse og sykepleie. Det stilles også krav til at tjenestene i større grad enn tidligere skal utvikles i nær dialog med pasienter og pårørende. Konferansen vil fokusere på nye roller i en ny tid. Vi håper at presentasjoner fra dyktige forelesere, innsendte bidrag fra praksisfeltet og en avsluttende paneldebatt kan bidra til at deltakerne kommer tilbake til egen praksis med ny kompetanse og fornyet engasjement.

En av forelesningene på konferansen omhandler velferdsteknologi til yngre personer med demens, og setter søkelys på både muligheter og begrensninger ved bruk av tilgjengelig teknologi. Varsling – og sporingsteknologi som bruk av GPS kan opprettholde bevegelsesfrihet og verdighet for personer med demens, og gi pårørende trygghet i hverdagen. Velferdsteknologi har sine begrensninger og krever at det stilles spørsmål om etiske vurderinger. I disse dager har NSF kunngjort at de støtter bruk av varslings- og lokaliseringsteknologi overfor personer med demens og andre med kognitiv svikt. Faggruppen for sykepleiere i geriatri og demens har bidratt med innspill til NSFs høringsuttalelse og støtter opp under NSFs svar til Helse – og omsorgsdepartementet. I høringsuttalelsen presiserer NSF at pårørendes oppfatning av hva som er best for pasienten må tillegges vesentlig vekt i vurderinger om bruk av tvang. Dette er også i tråd med intensjonene fra de nye helselovene og nasjonale føringene at pårørende i større grad enn tidligere skal bli sett og hørt.

Søkelys på pårørendes situasjon blir også i større grad belyst av filmindustrien, hvor refleksjoner over livet, alderdommen og døden er tema som opplever økt oppmerksomhet. I den kritikerroste franske filmen *Amour* kan publikum ta del i hvordan ektemannens hverdag plutselig snus på hodet da konen rammes av hjerneslag. På ærlig vis skildrer filmen hvordan

ektefellen konfronteres med den nye virkeligheten etter hvert som sykdommen tvinges frem. Filmene *Amour* retter også fortjent kritikk til eldreomsorgen, og illustrerer at vi ikke snakker nok om hvor uverdig hverdagen med sykdom i alderdommen kan oppleves for mange pårørende.

Bruk av demenskoordinator skal bidra til å skape struktur, forutsigbarhet og trygghet for pasient og pårørende i en tidlig fase av sykdom hvor behovet for informasjon ofte er stort. Veiledning av pasient og pårørende, kartlegging av funksjonsnivå og informasjon om tjenestetilbud i kommunen kan forlenge pasientens mulighet til å bo hjemme og dermed utsette innleggelse i institusjon. Pårørende som blir møtt med forståelse og får bekreftelse på sine handlingsvalg, opplever trygghet og mestring i en kaotisk hverdag. Å vite hvem man kan ta kontakt med dersom behovet for hjelp oppstår, kan noen ganger være nok til at pårørende klarer seg videre i hverdagen.

I møte med pårørende i ulike livsfaser og med ulike relasjoner til pasientene, kreves det forutsetninger som individuell tilnærming og tett samarbeid mellom pårørende og helsepersonell. Ved å sette seg inn i og prøve å forstå pårørendes situasjon, kan helsepersonell bidra til at pårørende takler en utfordrende hverdag og forebygger egen sykdom.

Halldis Moren Vesaas sier det så fint i diktet «Nei, tapper?»:

Det tyngste er tilbaketog.

Det tyngste var å måtte sjå

korleis han tok til å miste seg sjølv

og gli vekk inn i eit veglaust og skoddefyllt land

Cecillie Olsen

LEDER NSFs FAGGRUPPE FOR SYKEPLEIERE
I GERIATRI OG DEMENS